

DE

LEDEN VAN DE VORSTENGESLACHTEN

IN

SOERĀKARTĀ EN JOGJĀKARTĀ.

De Javaansche Almanak, die reeds eenige jaren achter elkander belangrijke onderwerpen behandelt en door aangename voorstelling ze de Javanen tracht smakelijk te maken, heeft dit jaar ook een genealogische lijst van de leden der Vorstengeslachten in de Vorstenlanden gegeven, welke waardig is ook buiten den kring van de eigenlijke lezers van dien Almanak bekend te worden. Om die reden wil ik die lijst hier in het Hollandsch laten volgen.

Vooraf worden vermeld de dood van den Soesoehoenan Pakoe Boewānā, den VIII^{ste}, die plaats had op den 28sten December 1861, en de troonbestijging van den Goesti Pangéran Adipati Anom, den oudsten zoon van den voormaligen Soesoehoenan Pakoe Boewānā, den VI^{de}, geboren uit zijn wettige vrouw, de toenmalige Ratoe Mas, tegenwoordig Ratoe Agěng. Die nieuwe Vorst draagt den titel van Soesoehoenan Pakoe Boewānā Sėnāpati ingalāgā Ngabdoerahman Sajidin Panātāgāmā¹, den IX^{de}, Djéndral Major (d. i. Generaal Majoor). Hij werd geboren den 22sten December 1830 en kwam aan de regering den 30sten December 1860: vóór zijn verheffing droeg hij den titel van Goesti Pangéran Adipati Anom, Mangkoe

¹ Deze namen beteekenen oorspronkelijk: Spijker der wereld, Legerbevelhebber op het slagveld, Dienaar van den Barmhartige, Heer van het geloof, Regelaar van de godsdienst.

Negará, Soedibjá Rádjá-Poetrá Naréndrá Mataram ¹ Kolonèl Pan Sétap (d. i. Kolonel van de staf).

Hierna volgt de opgave van de levende Prinsen in Soerákartá.

I. Pangérans, die zonen zijn van den voormaligen Soesoehoenan Pakoe Boewáná, den VI^{de}.

- 1°. Pangéran Arjá ² Jámá Widoerá.
- 2°. „ „ Pringá Lájá.
- 3°. „ „ Pandji ³ Prijambádá.

II. Pangérans, die zonen zijn van den voormaligen Soesoehoenan Pakoe Boewáná, den V^{de}.

- 1°. Pangéran Arjá Soerjá Brátá.
- 2°. „ „ Sántá Koesoemá.
- 3°. „ „ Soerjaningrat, thans op Ambon.
- 4°. „ „ Toemëngoeng ⁴ Sindoe Séná.
- 5°. „ „ Soerjá Dipoerá.
- 6°. „ „ Soerjá Koesoemá.

III. Pangérans, die zonen zijn van den voormaligen Soesoehoenan Pakoe Boewáná, den VI^{de}.

- 1°. De tegenwoordige Soesoehoenan.
- 2°. Pangéran Arjá Soerjá Atmádjá.

IV. Pangérans, die kleinzonen zijn van den voormaligen Soesoehoenan Pakoe Boewáná, den III^{de}.

1°. De onder I vermelde zonen van den voormaligen Soesoehoenan Pakoe Boewáná, den IV^{de}.

2°. Zonen van den overleden Pangéran Arjá Singásari, den I^{ste}.

a. Pangéran Arjá Singásari, den II^{de}.

3°. Zonen van den overleden Goesti Pangéran Arjá Mangkoe Boemi, den I^{ste}.

a. Goesti Pangéran Arjá Mangkoe Boemi, den II^{de}, Kolonel van de staf.

b. Pangéran Arjá Koesoemá Dilágá, Luitenant Kolonel van de staf.

¹ Deze namen, die de gewone zijn voor den Kroonprins, beteekenen oorspronkelijk: Heer, Pangéran, Jonge Hoofdregent, Beschermer van het Rijk, Edele Vorstenzoon, Vorst van Mataram.

² Arjá beteekent eigenlijk: eerwaardig, achtenswaardig.

³ Pandji is een militaire titel.

⁴ Toemëngoeng is, buiten den Rijksbestierder, de hoogste rang voor burgerlijke ambtenaren.

4°. Zonen van den overleden Pangéran Arjá Panoelar, den Iste.

a. Pangéran Arjá Panoelar, de II^{de}.

5°. Zonen van den overleden Pangéran Arjá Dipå Negårå.

a. Pangéran Arjá Dipå Winåtå.

V. Pangérans, die kleinzonen zijn van den voormaligen Soesoehoenan Pakoe Boewånå, den IV^{de}.

1°. De onder II vermelde zonen van den voormaligen Soesoehoenan Pakoe Boewånå, den V^{de}.

2°. Zonen van den overleden Goesti Pangéran Adipati Arjá Koesoemå Joedå.

a. Pangéran Arjá Koesoemå Joedå.

b. Pangéran Arjá Poerbå Nægårå, Kolonel bij de Javaansche soldaten van den Vorst.

3°. Zonen van den overleden Pangéran Arjá Nåtå Poerå I.

a. Pangéran Arjá Nåtå Poerå II.

4°. Zonen van den overleden Pangéran Arjá Djati Koesoemå I.

a. Pangéran Arjá Djati Koesoemå II.

5°. Zonen van den overleden Pangéran Arjá Djåjå Koesoemå I.

a. Pangéran Arjá Djåjå Koesoemå II.

6°. Zonen van den overleden Pangéran Arjá Balatèr I.

a. Pangéran Arjá Balatèr II.

7°. Zonen van den overleden Pangéran Arjá Danoe Påjå.

a. Pangéran Arjá Danoe Koesoemå.

8°. Zonen van den overleden Pangéran Pandji Anom.

a. Pangéran Arjá Dipå Koesoemå.

VI. Pangérans, die kleinzonen zijn van den Soesoehoenan Pakoe Boewånå, den V^{de}.

1°. De onder III vermelde zonen van den voormaligen Soesoehoenan Pakoe Boewånå, den VI^{de}.

2°. Zonen van den overleden Pangéran Arjá Nåtå Bråtå I.

a. Pangéran Arjá Nåtå Bråtå II.

3°. Zonen van den overleden Pangéran Arjá Koesoemå Bråtå I.

a. Pangéran Arjá Koesoemå Bråtå II.

4°. Zonen van den overleden Pangéran Arjá Pringgå Koesoemå I.

a. Pangéran Arjá Pringgå Koesoemå II.

5e. Zonen van den Pangéran Arjá Soerjaningrat, schoonzoon van den overleden Soesoehoenan Pakoe Boewånå, den VII^{de}.

a. Pangéran Arjā Tjākrā Nĕgārā.

b. Pangéran Arjā Tjākrā Adiningrat.

VII. Pangérans, die achterkleinzonen zijn van den voormaligen Soesoehoenan Pakoe Boewānā, den IIIde.

1°. De onder V genoemde kleinzonen van den overleden Soesoehoenan Pakoe Boewānā, den IVde.

2°. De kleinzonen van den overleden Goesti Pangéran Arjā Mangkoe Boemi I.

a. Pangéran Rijā ¹ Atmādjā, zoon van den Goesti Pangéran Arjā Mangkoe Boemi II.

b. Pangéran Arjā Mangkoe Diningrat II, zoon van den overleden Pangéran Arjā Mangkoe Diningrat I.

3°. De kleinzonen van den overleden Pangéran Arjā Pamot, ook Panĕmbahan ² Djoeroe Martani.

a. Pangéran Arjā Pamot III, zoon van den overleden Pangéran Pamot II.

4°. De kleinzonen van den overleden Pangéran Arjā Adi Nĕgārā.

a. Pangéran Arjā Adi Nĕgārā II, zoon van den Radèn Mas ³ Kolonel Arjā Adi Winātā.

VIII. De Pangérans, behoorende tot de familie van Mangkoe Nĕgārā, die in dienst zijn bij den Soesoehoenan.

1°. De zonen van den overleden Goesti Pangéran Adipati Mangkoe Nĕgārā II.

a. Pangéran Arjā Praboe ⁴ Soerjā Amidjājā.

2°. De zonen van den overleden Pangéran Arjā Adi Widjājā II.

a. Pangéran Arjā Adi Widjājā III.

b. Pangéran Arjā Adi Soerjā.

Hierna volgt een opgave van de Pangérans, die tot het huis van Mangkoe Nĕgārā behooren.

¹ Rijā is een verkorting van arjā of arijā.

² Panĕmbahan komt van het grondwoord sĕmbah, de bekende uitdrukking van eerbiedige hulde, en beteekent eigenlijk dus iemand, die vereerd wordt, of moet worden.

³ Radèn beteekent iemand van edel bloed; Mas beteekent goud.

⁴ Praboe beteekent Vorst.

10. De Pangérans, zonen van den overleden Goesti Pangéran Adipati Arjå Mangkoe Negårå II.

a. Pangéran Arjå Soerjå Nataningrat, Luitenant-Kolonel van de staf.

20. De Pangérans, zonen van den overleden Pangéran Arjå Adi Widjåjå I, schoonzoon van den Goesti Pangéran Adipati Arjå Mangkoe Negårå II

a. Pangéran Arjå Koesoemå Diningrat, Majoor van de staf.

b. Goesti Pangéran Adipati Arjå Mangkoe Negårå IV, Kolonel, Kommandant van zijn eigen legioen ¹, Ridder van de Nederlandsche Leeuw; vroeger droeg hij den titel van Pangéran Arjå Gåndå Koesoemå. Bij den dood van den Pangéran Adipati Arjå Mangkoe Negårå III, op 6 Januarij 1853, volgde hij hem op met den titel van Pangéran Adipati Arjå Praboe Prang Wédånå I en werd hij als zoodanig geïnstalleerd op 25 Maart 1853. Hij werd verheven tot den titel van Pangéran Adipati Arjå Mangkoe Negårå, den IVde, den 16den September 1857.

30. De Pangérans, zonen van den overleden Goesti Pangéran Adipati Arjå, Mangkoe Negårå III.

a. Pangéran Arja Soerja Diningrat, Majoor Adjutant van de infanterie bij het legioen van Mangkoe Negårå.

b. Pangéran Arjå Soerjå Mataram, Ridmeester van de dragonders bij het legioen van Mangkoe Negårå.

40. De Pangérans, zonen van den Goesti Pangéran Adipati Arjå Mangkoe Negårå IV, die thans regeert.

a. Pangéran Arja Gåndå Koesoemå, Majoor van de infanterie bij het legioen van Mangkoe Negårå.

b. Pangéran Arjå Gåndå Sapoetrå, Kapitein van de infanterie bij het legioen van Mangkoe Negårå.

¹ Over dit legioen leest men in het Regeringsverslag over 1849 onder anderen het volgende: Dit corps moet de Pangeran, volgens oude verbindtenissen, in dienst houden ter beschikking van het Gouvernement. Hij zelf is kommandant en heeft den rang van Kolonel. De officieren worden gekozen uit zijn familie. De hoofd-officiieren benoemt de Gouverneur-Generaal op zijn voorstel, de andere hij. Het Gouvernement heeft zich voorbehouden, eenen kapitein van het leger bij het legioen te detacheren, als instructeur.

Het bestaat uit infanterie, cavallerie en artillerie. De formatie, alsmede de geheele huishoudelijke inrigting, als: soldijen, vivres, kleeding, wapening, enz. is door het Gouvernement voorgeschreven. In de onkosten neemt het Gouvernement deel voor een bepaald bedrag.

De tegenwoordige Vorst van JogjĀkartĀ is Sultan Amĕngkoe BoewĀnĀ SĕnĀpati ingalĀgĀ Ngabdoerahman Sajidin PanĀtĀ-gĀmĀ Kalipatoellah, de VI^{de}, Djĕndral Major, Kommandeur van de Nederlandsche Leeuw; hij is de tweede zoon van Sultan Mĕngkoe BoewĀnĀ, den IV^{de}, die de bijnamen droeg van Djarot en Bĕsijar¹, geboren uit de toenmalige Ratoe KĕntjĀnĀ, de tegenwoordige Ratoe Agĕng, op den 19^{den} Augustus 1821. Bij den dood van zijn vader, Sultan Amĕngkoe BoewĀnĀ, den IV^{de}, op den 6^{den} December 1822, volgde de oudste zoon hem op, pas drie jaar oud, onder den titel van Sultan Amĕngkoe BoewĀnĀ, den V^{de}. De laatstgenoemde overleed op den 5^{den} Junij 1855, zonder zonen na te laten; zijn vrouw de Ratoe Kadaton, de dochter van Pangĕran ArjĀ SoerjaningalĀgĀ, was toen hoog zwanger en bragt een zoon ter wereld, die geheeten werd Radĕn Mas Goesti Moekamad. De zoon volgde echter zijn vader niet op in de regering, maar 's Vorsten jongere broeder, de Goesti Pangĕran Adipati, Kolonel-Adjutant van de staf, Mĕngkoe Boemi werd verheven tot Sultan Amĕngkoe BoewĀnĀ, VI, op den 5^{den} Julij 1855. Deze, de tegenwoordige Sultan, heeft maar ĕĕne vrouw, die den titel draagt van Ratoe KĕntjĀnĀ; zij is de dochter van den overleden Soesochoenan Pakoe BoewĀnĀ, den VIII^{ste}, van SoerĀkartĀ. Uit dat huwelijk is slechts ĕĕne dochter geboren, die nog minderjarig is en genoemd wordt Radĕn Adjĕng Goesti Sĕkar Kadaton².

Hierop volgt de lijst van de thans nog levende Pangĕrans te JogjĀkartĀ.

I. De Pangĕrans, zonen van den overleden Sultan Amĕngkoe BoewĀnĀ II.

- 1°. Pangĕran ArjĀ Djoeminah.
- 2°. „ „ BintĀrĀ.
- 3°. „ Luitenant-Kolonel ArjĀ Poegĕr.
- 4°. „ ArjĀ DjĀjĀ KoesoemĀ.
- 5°. „ „ Adi NegĀrĀ.
- 6°. „ „ PoedjĀ KoesoemĀ.

II. De Pangĕrans, zonen van den overleden Sultan Amĕngkoe BoewĀnĀ III.

- 1°. Pangĕran ArjĀ SoerjaningalĀgĀ.

¹ Djarot bet. gespied; Bĕsijar is een verbastering van het woord *pleizier*.

² Sĕkar Kadaton bet. de bloem van het paleis.

2°. Pangéran Arjå Poerwå Diningrat.

3°. „ „ Soerjå Widjåjå.

4°. „ „ Soerjå Brångtå.

5°. „ „ Tépa Sånå.

III. De Pangérans, zonen van den overleden Sultan Amëngkoe Boewånå IV.

1°. Pangéran Luitenant-Kolonel Arjå Soerjå Diningrat.

2°. Pangéran Luitenant-Kolonel Arjå Soerjå Nëgårå.

IV. De Pangérans, zonen van den tegenwoordigen Sultan Amëngkoe Boewånå VI.

1°. Pangéran Luitenant-Kolonel van de staf Arjå Angabèi.

2°. Pangéran Arjå Poerbåjå.

3°. „ „ Soerjå Mantaram.

V. De Pangérans, kleinzonen van den overleden Sultan Amëngkoe Boewånå I.

1°. De onder I vermelde zonen van den Sultan Amëngkoe Boewånå II.

2°. De zonen van den overleden Pangéran Arjå Angabèi I.

a. Pangéran Arjå Moeljå Koesoemå.

3°. De zonen van den overleden Pangéran Arjå Mangkoe Koesoemå.

a. Pangéran Arjå Mangkoe Koesoemå II.

VI. De Pangérans, kleinzonen van den overleden Sultan Amëngkoe Boewånå II.

1°. De onder II vermelde zonen van den overleden Sultan Amëngkoe Boewånå III.

2°. De zonen van den overleden Pangéran Arjå Mangkoe Diningrat.

a. Pangéran Arjå Pakoeningrat.

b. „ „ Tjåkrå Diningrat.

c. „ „ Moeljå Diningrat.

d. „ „ Tjåkrå Koesoemå.

3°. De zonen van den overleden Panëmbahan Mangkoerat.

a. Pangéran Arjå Major Nåtå Diningrat.

b. „ „ Soerjå Winåtå.

4°. De zonen van de overleden Ratoe Anggèr, die getrouwd was met den Radèn Adipati Danoe Rëdjå II.

a. Pangéran Luitenant-Kolonel Adjudant van de staf Arjå Joedå Negårå.

VII. De Pangérans, kleinzonen van den overleden Sultan Amëngkoe Boewånå, den IIIde.

1°. De onder III vermelde zonen van den overleden Sultan Amëngkoe Boewána IV.

2°. De zonen van den Pangéran Arjá Soerjaningalágá.

a. Pangéran Arjá Major Koesoemá Negára.

b. „ „ Soerjá Atmádjá.

VIII. De Pangérans, achterkleinzonen van den overleden Sultan Amëngkoe Boewána II.

1°. De onder VII vermelde kleinzonen van Sultan Amëngkoe Boewána III.

2°. De kleinzonen van den overleden Pangéran Arjá Mangkoe Diningrat.

a. Pangéran Arjá Major Nátá Prádjá, de zoon van den overleden Pangéran Adipati Kolonel Nátá Prádjá.

Hierop volgt de opgave van de Pangérans, die tot de familie van Pakoe Alam behooren.

I. De Pangérans; zonen van den overleden Goesti Pangéran Adipati Pakoe Alam I.

1°. Pangéran Arjá Soerjaning Prang.

2°. „ Luitenant Arjá Soerjèng Djoerit.

3°. „ „ „ Soerjá Miséná.

II. De Pangérans, zonen van den overleden Goesti Pangéran Adipati Pakoe Alam II.

1°. Pangéran Arjá Soerjaning Rat.

2°. Goesti Pangéran Adipati Luitenant-Kolonel Kommandant Soerjá Sasraning Rat, vroeger den titel voerende van Pangéran Luitenant-Kolonel Arjá Sasraning Rat. Hij werd geboren den 20sten December 1827 uit de Ratoe Ajoe, de dochter van den overleden Sultan Amëngkoe Boewána II. Bij den dood van zijn vader op den 23sten Julij 1858. volgde hij hem op den 29sten December van dat jaar ¹. Zijn vrouw draagt den titel van Radèn Ajoe Adipati Soerjá Sasraning Rat; zij is de dochter van den Pangéran Arjá Poegër van Jogjákartá.

3°. Pangéran Ridmeester Arjá Gándá Winátá.

¹ Deze Pangéran houdt te Jogjákartá, ingevolge oude tractaten, een legioen, even als Mangkoe Negára te Soerákartá. Het is ook bijna op dezelfde wijs ingerigt.

Ten slotte vraagt de schrijver verschooning voor fouten en weglatingen en verzoekt de correctie van hen, die het weten. Eindelijk worden opgaven verzocht omtrent de titels, de betrekkingen en het geslacht van Pangérans en voorname personen op Java buiten de Vorstenlanden, om ze later in den Almanak op te nemen. Dit laatste zou zeer nuttig zijn: ook behoort het tot de mogelijkheden. Art. 10 van de instructie voor de Regenten op Java en Madura (*Ind. Stbl.* 1859, n°. 102) luidt: “De Regent houdt een register van de in het Regentschap aanwezige inlandsche beambten, van acte van aanstelling voorzien, de dessa-hoofden daaronder niet begrepen. Hij houdt insgelijks een register van de voorname inlandsche geslachten. Deze registers vermelden de afkomst, afstammelingen, bloed- en aanverwanten van de daarop ingeschreven personen of geslachten; de in hunne gezinnen voorkomende geboorten, huwelijken en sterfgevallen; en wijders de ambtelijke loopbaan van ieder hunner. Telken vijf jaren worden nieuwe registers aangelegd en de oude zorgvuldig bewaard. De voorvallende veranderingen worden in de loopende registers aangevuld en jaarlijks bij eenen staat aan den resident of adsistent-resident medegedeeld.” De verlangde opgaven zullen dus op Java wel te krijgen zijn.

S. K.

